

PROGRAM ADAPTACYJNY
„PRZEDSZKOLE – DRUGI DOM”

OPRACOWANIE:
mgr Bernadeta Witek

WSTĘP

Pójście do przedszkola jest pierwszym krokiem do samodzielności, dlatego powinniśmy dołożyć wszelkich starań, aby dla każdego dziecka te ważne doświadczenia społeczne były pozytywne.

Przyjście dziecka po raz pierwszy do przedszkola jest dość istotnym wydarzeniem nie tylko dla niego, ale również dla całej rodziny. Dzieci przychodzą z różnych środowisk rodzinnych. Ich rodzice prezentują różne postawy, wartości i zwyczaje.

Najtrudniej zaadoptować się do warunków przedszkola dzieciom, które:

- Są nieśmiałe, lękliwe,
- Mają nadopiekuńczych rodziców,
- Miały przykre kontakty z obcymi dorosłymi,
- Mają nieudaną próbę adaptacji w przedszkolu,
- Miały dotychczas mały kontakt z rówieśnikami lub nie miały go wcale.

Przystosowanie się do nowych warunków, nieznanego środowiska nie jest łatwe i może być długotrwałe. Dlatego program skierowany jest do dzieci i ich rodziców, aby maksymalnie przybliżyć im pracę przedszkola, by rodzice poznali wszelkie aspekty życia przedszkolnego.

Program powstał w wyniku obserwacji podczas długoletniej pracy.

ADAPTACJA DZIECI DO PRZEDSZKOLA

Adaptacja (wg *W.Okonia, Słownik pedagogiczny*) czyli przystosowanie, określa się jako proces lub wynik procesu uzyskiwania równowagi między potrzebami jednostki a warunkami otoczenia społecznego.

Każda zmiana w życiu człowieka przynosi ze sobą przeżycia radosne, pożądane, ale czasami też doznania bolesne, trudne. Takim ważnym momentem w życiu dziecka jest przekroczenie progu przedszkola. Przeżywają to dzieci i ich rodzice. Przedszkole zmienia rytm biologiczny dziecka, jego zachowanie, aktywność intelektualną. Oddając dziecko do przedszkola należy rozumieć jakie są tego fizyczne i psychospołeczne konsekwencje. Te negatywne trzeba minimalizować. Od pierwszego dnia dziecko pozostaje kilka godzin bez matki.

Czy jest zdolne sprostać temu zadaniu? Przekraczając próg Sali spotyka życzliwe osoby: nauczycielkę, panią woźną i oczywiście inne dzieci. Przeraza je płacz, hałas, śmiech. Nowe warunki budzą niepokój, niepewność.

Potrzebny jest dziecku czas i doświadczenia, aby uporać się z tym problemem. Jeżeli dziecko ma swoją ulubioną rzecz i zabierze ją do przedszkola to udaje się w ten sposób zmniejszyć stres i cierpienie jakiemu ono podlega.

Akceptacja przez dziecko nowej rzeczywistości przedszkolnej zależy w dużej mierze od akceptacji i pozytywnego nastawienia rodziców. Jeśli rodzice akceptują wychowawców, ich metody pracy i samo przedszkole, to zwiększa się akceptacja nowej sytuacji przez dzieci.

Dziecko musi przystosować się do:

- warunków nowego otoczenia i wymagań związanych ze sposobem korzystania z urządzeń i wyposażenia,
- wychowawczyni i innych pracowników,
- przebywania w licznej grupie rówieśników,
- wymagań stawianych w zakresie czynności samoobsługowych,
- nowego trybu życia, nowego rozkładu dnia,
- innej niż w rodzinie pozycji społecznej, w przedszkolu jest jednym z wielu, któremu nauczycielka może poświęcić czas, co ogranicza możliwość kontaktów z nią i prowadzi do osamotnienia.

Złagodzenie trudności dzieci w przystosowaniu się do przedszkola wymaga:

- wzbogacenia pozytywnych doświadczeń i kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami w środowisku rodzinnym, zmniejszenie zależności emocjonalnej dziecka od rodziców,
- złagodzenie ograniczeń i wymagań w celu dostosowania ich do poziomu możliwości dzieci i ich potrzeb.

Dlatego tak ważną sprawą jest wstępna adaptacja dziecka do warunków przedszkola.

Szczególnie ważne jest też przygotowanie placówki na przyjęcie nowych dzieci.

Wymaga to kompleksowego zaplanowania prac przygotowawczych z uwzględnieniem udziału wszystkich pracowników placówki. Do Programu Adaptacyjnego oprócz dyrektora, nauczycieli i personelu powinni być włączeni rodzice dzieci.

CELE PROGRAMU

- Nadrzędnym celem programu jest umożliwienie dziecku „łagodnego” startu w grupie rówieśniczej oraz bezbolesnego rozstania się z rodzicami. Z tak sformułowanego celu wynikają cele szczegółowe i zadania stojące przed nauczycielkami, dziećmi i rodzicami:
- budowanie wzajemnej więzi między nauczycielkami a rodzicami i dziećmi, opartej na zaufaniu,
 - rozwijanie umiejętności społecznych, takich jak zdobywanie przyjaciół,
 - poznanie otoczenia przedszkolnego,
 - wspomaganie dziecka w budowaniu pozytywnego obrazu siebie,
 - ukazanie mocnych stron, możliwości i sukcesów dziecka,
 - rozumienie i stosowanie się do norm i zasad życia w grupie rówieśniczej,
 - wspomaganie dziecka w opanowaniu czynności samoobsługowych,
 - umożliwienie rodzicom uczestnictwa w codziennym życiu przedszkola

METODY

We wspomaganie dziecka w procesie adaptacyjnym dobór metod zależy od wielu czynników, tj. materiału, który realizujemy, wieku podopiecznych, celów i zadań stawianych przed dziećmi i nauczycielkami.

Wiek przedszkolny charakteryzuje się dużym ładunkiem emocjonalnym. Dzieci najlepiej przyswajają wiedzę, która jest formą ich działalności i wywołuje silne emocje. Dlatego realizując program adaptacyjny zostały zastosowane metody z pedagogiki zabawy:

- podająca- oparta na przyswajaniu
- aktywizująca- oparta na przeżywaniu różnorodnych treści i wartości
- problemowa- oparta na odkrywaniu nowych wiadomości podczas rozwiązywania problemów samodzielnego poszukiwania
- praktyczna- oparta na działaniu polegającym na zmienianiu rzeczywistości i samego siebie poprzez sprawdzanie wiadomości w praktyce.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ DOTYCZĄCYCH REALIZACJI PROGRAMU ADAPTACYJNEGO

„ PRZEDSZKOLE - DRUGI DOM ”

TERMIN	PODEJMOWANE DZIAŁANIA
IV	<ul style="list-style-type: none">- informacja dla rodziców o zapisie dzieci do przedszkola- zapisy dzieci do przedszkola; pierwsze spotkanie z wychowawcami- poznanie warunków, w jakich dziecko będzie przebywało w przedszkolu-odwiedzanie przedszkola w każdy poniedziałek w godz.12.00-13.00- przekazanie rodzicom w formie pisemnej „Rad na pierwsze dni”
V	<ul style="list-style-type: none">- artykuły o sposobie radzenia sobie z problemem adaptacyjnym- prezentowanie na tablicy ogłoszeniowej-wypożyczanie literatury fachowej-odwiedzanie przedszkola w każdy poniedziałek w godz. 12.00-13.00
VI	<ul style="list-style-type: none">-udział dzieci wraz z rodzicami w „Pikniku Rodzinnym”-odwiedzanie przedszkola w każdy poniedziałek w godz.12.00-13.00-informowanie dzieci, że czas w przedszkolu będzie spędzało w towarzystwie innych dzieci a nie rodziców
IX	<ul style="list-style-type: none">-zebranie z rodzicami-wspólne przebywanie z dzieckiem na sali w razie potrzeby-wcześniejsze odbieranie dziecka z przedszkola w początkowym okresie-urządzenie kąceków zainteresowań dla dzieci, tak aby każdy mógł wyrazić swoją obecność-obserwacja dzieci przez nauczycieli- zabawy swobodne i zorganizowane-kontakty indywidualne w wybrane dni-przekazanie rodzicom informacji o dziecku
X	<ul style="list-style-type: none">-uroczystość „Nadania imion obu grupom”-udział rodziców w uroczystościach przedszkolnych i wycieczkach-zajęcia otwarte dla rodziców-systematyczne prowadzenie gazetki informacyjnej dla rodziców
Cały rok	<ul style="list-style-type: none">-udział dzieci nie uczęszczających jeszcze do przedszkola w różnych uroczystościach organizowanych przez przedszkole, np. spotkanie z Mikołajem, Święto Ziemi, Piknik Rodzinnny, ogniska, wycieczki, itp.

WSPÓLPRACA Z RODZICAMI

Rodzice stanowią integralną część programu adaptacyjnego, dlatego współpraca z nimi jest bardzo ważna. Najczęstszą formą współpracy z rodzicami obok zebrań są kontakty indywidualne. Muszą one przebiegać w odpowiednich warunkach, nie mogą być przypadkowe, na przykład w trakcie odbioru dziecka z przedszkola. W celu uniknięcia chaotyczności i ubóstwa przekazywanych treści, każdego roku są ustalone dni i godziny na konsultacje indywidualne (dwa razy w tygodniu po pół godziny) w czasie których rodzice będą mogli porozmawiać z wychowawcą swojego dziecka. Informacja taka jest zamieszczona na gazetce dla rodziców.

Dużą popularnością wśród rodziców cieszą się uroczystości przedszkolne i zajęcia otwarte, podczas których mogą oni obserwować swoje dziecko w działaniu i kontaktach z innymi dziećmi. Tego typu spotkania są doskonałym sposobem poznania umiejętności społecznych swojego dziecka, oceny jego wiadomości, a co najważniejsze stopnia przystosowania się dziecka do przedszkola.

EWALUACJA

Aby sprawdzić stopień przystosowania się dziecka do nowych warunków nie można zastosować np. testu czy klasówki. Nauczyciel musi sięgnąć po inne środki. W procesie tym bardzo ważną rolę odgrywa bezpośrednia i obiektywna obserwacja dziecka. Nauczyciel musi być w ciągłej gotowości, aby obserwować dziecko, jego umiejętności, wiadomości oraz zachowanie w relacjach z rówieśnikami.

Bardzo ważną częścią procesu adaptacyjnego są rodzice. Ich wiedza na temat stopnia przystosowania się dziecka do przedszkola jest dopełnieniem analizy przebiegu procesu adaptacyjnego..

NARZĘDZIA EWALUACJI:

- Arkusz obserwacji dziecka
- Ankieta dla rodziców